

รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว
วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๗
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๖๒๖
E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูข้าว

๑. สถานการณ์การปลูกข้าว

พื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ๗๔ จังหวัด มีพื้นที่ยืนต้น ๓๒,๑๓๘,๙๑๘.๙๐ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูข้าวที่สำคัญ

๒.๑ หนอนกระตูกกล้า พื้นที่ระบาด ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี สุรินทร์ และจังหวัดนครราชสีมา รวมจำนวน ๑,๓๔๙.๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๔๒ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๓,๓๙๔.๕๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๔,๗๔๔.๐๐ ไร่)

๑) ข้าวอายุน้อยกว่า ๔๐ วัน จำนวน ๑,๒๗๖.๐๐ ไร่

๒) ข้าวอายุ ๔๐ - ๖๐ วัน จำนวน ๗๓.๕๐ ไร่

๒.๒ แมลงหรีข้าว พื้นที่ระบาด ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดชัยนาท รวมจำนวน ๔๕๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๑๔ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๔๕๐.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมาไม่พบการระบาด)

๑) ข้าวอายุน้อยกว่า ๔๐ วัน จำนวน ๖๐.๐๐ ไร่

๒) ข้าวอายุ ๔๐ - ๖๐ วัน จำนวน ๓๙๐.๐๐ ไร่

๒.๓ โรคไหม้ข้าว พื้นที่ระบาด ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสงขลา สกลนคร และกรุงเทพมหานคร รวมจำนวน ๑๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๐๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๓.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๓.๐๐ ไร่)

๑) ข้าวอายุน้อยกว่า ๔๐ วัน จำนวน ๙.๐๐ ไร่

๒) ข้าวอายุ ๔๐ - ๖๐ วัน จำนวน ๑.๐๐ ไร่

หนอนห่อใบข้าว ไม่พบการระบาด พื้นที่ระบาดลดลง ๔๐๐.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๗๐๐.๐๐ ไร่)

๓. การดำเนินงานในพื้นที่ระบาด

๓.๑ การควบคุมหนอนกระตูกกล้า

สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่พบการระบาด ลงพื้นที่ตรวจสอบและติดตามสถานการณ์การระบาดของหนอนกระตูกกล้า พร้อมให้ความรู้แก่เกษตรกรแนะนำวิธีการป้องกันกำจัดหนอนกระตูกกล้า โดยการกำจัดวัชพืชตามคันนาหรือบริเวณใกล้เคียงเพื่อทำลายแหล่งอาศัย และใช้กับดักแสงไฟในตอนกลางคืนเพื่อล่อตัวเต็มวัยนำไปทำลาย หรือเก็บตัวหนอนเพื่อนำไปทำลายนอกแปลง พร้อมแนะนำเกษตรกรหากพบการระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัด ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรและกรมการข้าว

๓.๒ การควบคุมแมลงหรีข้าวข้าว

สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ร่วมกับเจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว ลงพื้นที่ตรวจสอบและติดตามสถานการณ์การระบาดของแมลงหรีข้าวข้าว พร้อมให้ความรู้แก่เกษตรกรแนะนำวิธีการป้องกันกำจัดแมลงหรีข้าวข้าว โดยแนะนำเกษตรกรไม่หว่านข้าวหนาแน่นจนเกินไป ใช้พันธุ์ข้าวหมุนเวียนปลูกในแต่ละฤดู และไม่ใส่ปุ๋ยไนโตรเจนในอัตราที่สูงหรือมากเกินไป พร้อมแนะนำเกษตรกรหากพบการระบาดรุนแรงให้ใช้สารเคมีป้องกันกำจัด ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตรและกรมการข้าว

๓.๓ การควบคุมโรคไหม้ข้าว

๓.๓.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ที่พบการระบาด ลงพื้นที่สำรวจติดตามสถานการณ์การระบาดของโรคไหม้ข้าว พร้อมให้คำแนะนำการป้องกันกำจัดโรคไหม้ข้าวแก่เกษตรกรด้วยวิธีผสมผสาน พร้อมทั้งแนะนำวิธีการผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มาแก่เกษตรกร โดยได้รับการสนับสนุนหัวเชื้อไตรโคเดอร์มา จากศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชในพื้นที่และประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนเกษตรกรให้หมั่นสำรวจติดตามและเฝ้าระวังการระบาดของโรคไหม้ข้าวในพื้นที่แปลงปลูกของตนเองอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดให้รีบทำการป้องกันกำจัดทันที

๓.๓.๒ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช สนับสนุนหัวเชื้อไตรโคเดอร์มาให้แก่เกษตรกร กลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการที่จะผลิตและขยายเพื่อใช้ในพื้นที่ที่พบการระบาด ในพื้นที่จังหวัดที่รับผิดชอบ

๔. คำแนะนำและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่พบการระบาด

ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
1. หนอนกระทู้กล้า ชื่อวิทยาศาสตร์ : <i>Spodoptera mauritia</i> (Boisduval)	1. สำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ 2). กำจัดวัชพืชตามคันนาหรือบริเวณใกล้เคียงเพื่อทำลายแหล่งอาศัย 3). ถ้ามีความจำเป็นในการใช้สารเคมีควรสารฆ่าแมลง ได้แก่ - มาลาไทออน (malathion) 83% W/V EC อัตรา 20 มิลลิลิตร - เฟนิโตรไทออน (Fenitrothion) 50% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบใบข้าวถูกทำลายมากกว่า 15 เปอร์เซ็นต์
2. แผลงหิวข้าวข้าว ชื่อวิทยาศาสตร์ : <i>Aleurocybotus indicus</i> (David & Subramaniam,1976)	1. ใช้หลักการบริหารจัดการแบบผสมผสาน 2. ใช้พันธุ์ข้าวหมุนเวียนปลูกแต่ละฤดู-ไม่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว (rice mono cropping) 3. ไม่ปลูกข้าวหนาแน่น การปลูกข้าวแบบปักดำจะลดความรุนแรงของการเข้าทำลายได้ดีกว่าการปลูกแบบหว่าน 4. ไม่ใส่ปุ๋ยไนโตรเจนในอัตราที่สูงหรือใช้เกินความจำเป็น ให้ใช้ตามคำแนะนำของกรมการข้าว 5. หลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีเพื่ออนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ เช่น แตนเบียน ได้แก่ <i>Encarsia japonica</i> , <i>Encarsia sophia</i> , <i>Encarsia transversa</i> ตัวห้ำ ได้แก่ ตัวงเต่า 8 จุด (<i>Harmonia octomculata</i>) และมวนเขียวดุดไข่ 6. ในข้าวระยะแตกกอ หากพบแผลงหิวข้าวระยะตัวเต็มวัยเป็นจำนวนมาก ให้หมั่นสำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ และในข้าวระยะระยะแตกกอถึงตั้งท้อง หากพบแผลงหิวข้าวข้าวเป็นจำนวนมาก (ตัวอ่อนแผลงหิวข้าวข้าว 100 ตัวต่อต้น) ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้สารเคมีสามารถใช้สารป้องกันกำจัดแมลงชนิดใดชนิดหนึ่ง โดยใช้อัตราตามคำแนะนำในฉลาก ปัจจุบันยังไม่มีสารเคมีที่ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายในการป้องกันกำจัดแผลงหิวข้าวข้าวในข้าว แต่มีสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงประเภทปากดูดที่ขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายในนาข้าวและพืชอื่น รวมทั้งงานวิจัยจากต่างประเทศที่แนะนำในการควบคุมแผลงหิวข้าว เช่น ไตโนทีฟูแรน อิมิดาโคลพริด ไพมีโทรีซิน ซัลฟอกซาฟลอร์ เป็นต้น 7. การใช้สารป้องกันกำจัดแมลงข้างต้นจำเป็นต้องใช้สลับกัน และควรใช้ร่วมกับ มิเนรัล ออยด์ หรือ ปีโตรเลียม ออยด์ เป็นต้น

ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
3. โรคไหม้ข้าว เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา <i>Pyricularia oryzae</i>	1. สํารวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ 2. ถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวแนะนำให้ใช้ชีวภัณฑ์ ดังนี้ - ฟันเชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลีส) อัตราตามคำแนะนำในฉลาก - ฟันเชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตรา 1 กิโลกรัมต่อนํ้า 200 ลิตร 3. ถ้ามีความจำเป็นใช้สารเคมี แนะนำให้พ่นเฉพาะบริเวณที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไป สารเคมีที่แนะนำมี ดังนี้ - อิติเฟนฟอส (Edifenphos) 50% EC อัตรา 20 - 25 มิลลิลิตร - บลาสติซิดิน - เอส (Blasticidin-s) 2% EC อัตรา 20- 25 มิลลิลิตร - ไตรไซคราโซล (Tricyclazole) 75% WP อัตรา 10- 16 กรัม โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมนํ้า 20 ลิตร และให้สลักกลุ่มสารเพื่อป้องกันเชื้อราสร้างความต้านทาน

๕. การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗

ภาคกลาง และภาคตะวันออก ระวัง : เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยไฟข้าว หนอนกอข้าว หนอนห่อใบข้าว หนอนกระทู้กล้า แมลงหวี่ขาวข้าว โรคใบจุดสีน้ำตาล และโรคไหม้ข้าว

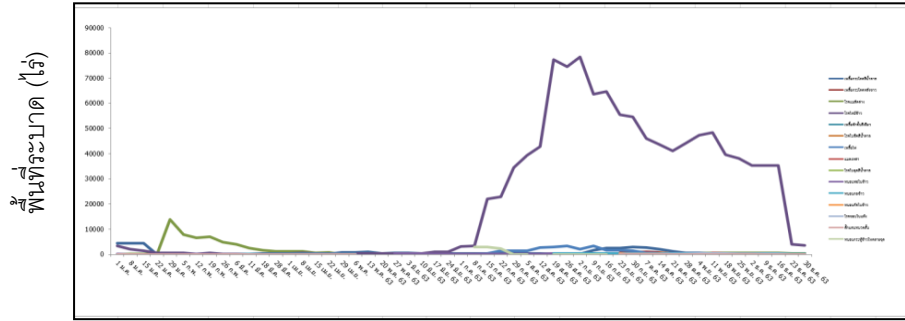
ภาคเหนือ ระวัง : เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เพลี้ยกระโดดหลังขาว เพลี้ยไฟข้าว แมลงบัว แมลงหวี่ขาวข้าว และโรคไหม้ข้าว

ภาคใต้ ระวัง แมลงสิง : หนอนกอข้าว หนอนห่อใบข้าว และโรคไหม้ข้าว

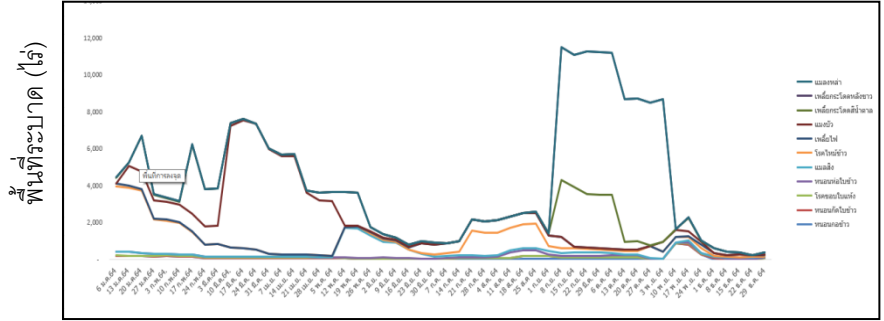
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระวัง : หนอนกอข้าว หนอนห่อใบข้าว หนอนกระทู้กล้า เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โรคใบจุดสีน้ำตาล และโรคไหม้ข้าว

ภาคตะวันตก ระวัง : เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล หนอนห่อใบข้าว หนอนกระทู้กล้า และโรคไหม้ข้าว

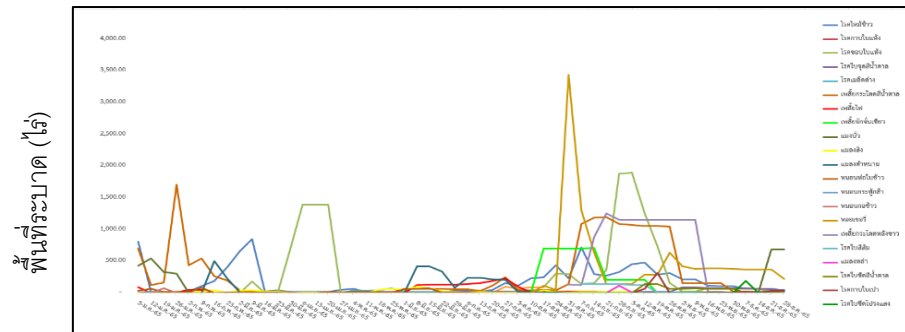
แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดของศัตรูข้าว ระหว่างปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๗

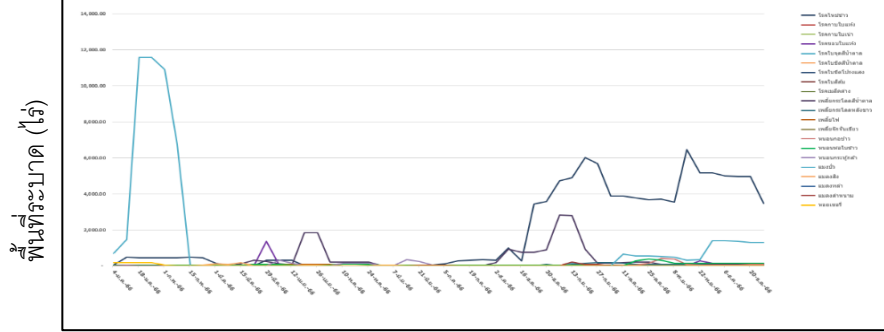
ปี ๒๕๖๓

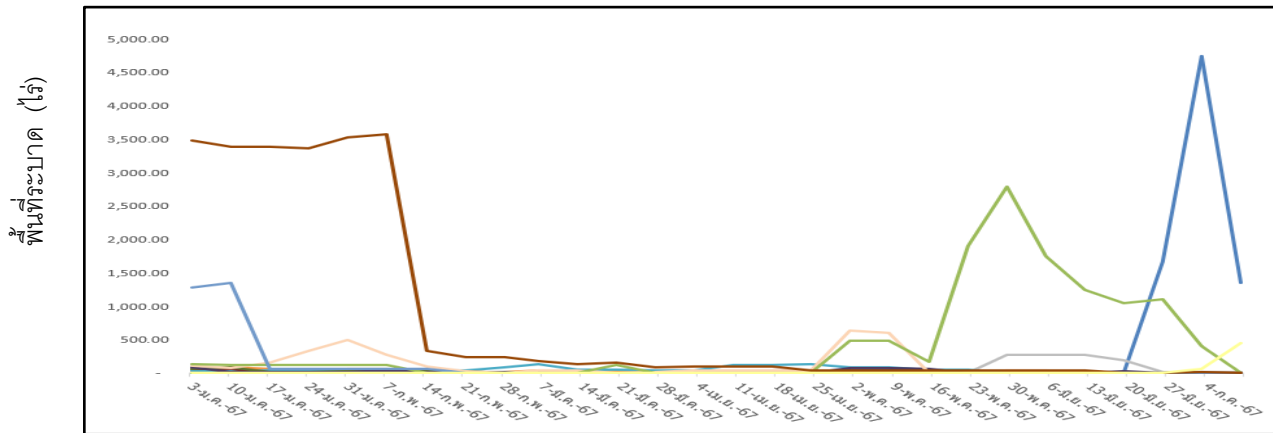
ปี ๒๕๖๔

ปี ๒๕๖๕

ปี ๒๕๖๖

ปี ๒๕๖๗

หนอนกระทู้ข้าว	๑,๓๔๙.๕๐ ไร่
แมลงหวี่ข้าว	๕๕๐.๐๐ ไร่
โรคไหม้ข้าว	๑๐.๐๐ ไร่